

ספר
סדר זמנים

קניינים שיש להם על חשבונם. מה שיש אמנים. ויש האין תועיל כי ידע ליה
המפורסם בתורה וביראה מותר יצחק אייזיק נוי אבדו ויש ידעק סימפון ידע.
בעיהמה מה בית יצחק על רני קבוצ ויש. ולפי יד מצרים על הנהל של מה :

אנכי יצאנו ממצרים ונחלנו בלחץ ידיו הקונטרס הט' חלה לאלהינו בגלות התורה ויה
לשעוריק. והעוקבים בעולם על נבואת יום השעבוד קצרות. אפי' בערו רשעו
חייבנו עליהם דרך: העוקבים. וגם אפי' דרש דרשך בחקלמה בדין השולט המניח
וחייב ס' עוב להעלותם מה קונטרס. שיר הושע. והביתות לבית השמש : החוקים
יבא בענין להבית: לבית השמש חכמים אפי' במחשבתם לאלהינו כי נביאם יבדורו
סויה על די הלך שיע. וחבר כי יערו וזכנו גם אפי' לעשות ביה. עלמחם לשון
לאור חכמה פנים חכמה ויר: השבורים אפי' הכיחש בענין. ולפי חילת. ויש
הי' למחן אח. אפי' שני. שדי שדיים חכמה וקפי כלללללללל בגלן המפורסם חכמה
איווקי כי. אפי' דקק קפישיין ינו :

זו ארשא

בשנת תרד לפק

בתפוס של הרבני מהו צמי ועקב בהמנוח מהו אליהו יל באמכערנ.

SEIDER ZMANYM
W. WARSZAWIE, 1846. r.
W. DRUKARNI. H. E. BOMBERG.

תצלום דף שער

דפוס ראשון תר"ד - נדפס בחיי המחבר

ספר

סדר זמנים

מאת

הגאון הגדול האמיתי המפורסם בכל קצוי ארץ חסיד ועניו
נר ישראל והדרו מאוד הגולה
איש אלוקים קדוש

מזן רבי **יצחק אייזיק חבר** זצוקללה"ה

עם ציונים הערות והארות

מנכדו הגאון רבי בנימין זאב הלוי פראג זצ"ל

יוצא לאור מחדש על ידי

מכון קרן רא"ם

לזכר רבי אליהו מרדכי בן מזן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל

שנת תשס"ה לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

**זמן קריאת שמע של ערבית עד היכן ואם מותר לאחור
לכתחילה עד אחר חצות**

שוב ראיתי לאחד קדוש הגאון בחשומת שאגת אריה (סימן ד') שהאריך הרבה בדין זה, והעלה דבאמת פוסק הרמב"ם כרבן גמליאל, אלא שספורי דרבן גמליאל לא פליג על חכמים דק בדיעבד, דחכמים סברי דמשום סייג כד להרחיק מן העבירה אסור לאחור חצות גם בדיעבד, דיש כח ביד חכמים לעקור ד"ח בשב ואל תעשה משום סייג, אבל רבן גמליאל ס"ל דבדיעבד מותר לקרותה גם אחר חצות ולכתחילה מודה לחכמים דאסור לאחור, וכתב כן בשם תר"י, והביא סמך לזה מדברי הירושלמי, דמקשה ורבן גמליאל פליג על רבנן ועבד עובדא כוותיה כו' ומשני תמן היו יכולים לקיים דברי חכמים כו'.

וראיתי בביאורי רבינו הגדול הגר"א ז"ל¹ שכיון ג"כ לכל דברי הגאון שאגת אריה הנזכר, אבל כתב שבש"ס שלנו לא משמע כן בפ"ק (דף ט' ע"א) דפריך התם אהווא עובדא דמעשה שבאו בניו מבית המשתה כו' ועד האידנא

א
הנה בדין המשך זמן קריאת שמע של ערבית מצינו בזה מחלוקת בין הראשונים, ולפי שיש לי מקום עיון בזה צריך אני להאריך קצת בזה. דעת הרמב"ם ד"ל (פ"א הל"ט מה' ק"ש) דלכתחילה אסור להמתין עד אחר חצות, ובדיעבד אם איחר זמנה מותר לקרות עד עלות השחר, ומשמע שם שפוסק כחכמים דמתני' דזמנה עד חצות כדו להרחיק את האדם מן העבירה, וכן כתב בכ"מ שם, וכן כתב עוד בב"י (סי' רל"ה)² שזהו טעמו של הרמב"ם.

ולכאורה דברים אלו תמוהים, דהא מפורש בגמרא פ"ק (דף ח' ע"ב) אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל, ומאחר דסתמא דגמרא הביא דברי רב יהודה אמר שמואל באין חולק למה פסק הרמב"ם להיפוך, וידוע בכ"מ בש"ס שהאמורא יכול לפסוק כיחיד לגבי רבים ונקטינן כוותיה.

1 ב' ע"א.
2 ויעו"ש דהביא דכ"כ גם בסמ"ג עשין י"ח ד"ט ע"ד. וכ"פ שם בשו"ע סעיף ג'.
3 שם א' ע"א מדפי הרי"ף.
4 שם ה"א.
5 שם סימן רל"ה סקי"ג.